

Rahoitushakuinfo: Luonnon terveyshyödyt käyttöön kunnissa

Laura Järvinen & Marja Järvenpää

18.5.2026 klo 9.00–10.00 & 19.5.2026 klo 10.00–11.00

Infon agenda

- Rahoitushaun taustaa, Marja Järvenpää
- Luonnon terveyshyödyt käyttöön kunnissa –rahoitushaun esittely, Laura Järvinen
- Kysymyksiä rahoitushakuun liittyen

Infotilaisuudet tallennetaan, jotta voimme lisätä esitetyt kysymykset ja vastaukset kysymyksiä ja vastauksia -artikkeliin, joka julkaistaan sitra.fi:ssä. Tallennetta ei julkaista.

Infoon osallistuu Sitrasta myös Vesa-Matti Lahti.

**Terveyttä
luonnosta**

**Luonto lisää tutkitusti
terveyttä ja hyvinvointia**

Tarvitsemme uusia kustannustehokkaita ratkaisuja terveyden ja hyvinvoinnin haasteisiin

Väestön terveyden, hyvinvoinnin sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpito on yhä tärkeämpää:

- *Masennushäiriöistä* on tullut valtava kansanterveysongelma ja yleisimpiä työkyvyttömyyseläkkeen syitä.
- Liian *vähäisen liikkumisen* kustannukset ovat yli 3 miljardia euroa ja hoitamattoman *lihavuuden* lähes 3 miljardia euroa vuodessa terveydenhuollon suorissa kustannuksissa sekä menetetyssä työpanoksessa
- *Immuunivälitteiset sairaudet* ovat yleistyneet.
- *Väestö ikääntyy.*
- *Sotekulut* muodostavat ~30 % valtion budjetista.

TERVEYDENHUOLTO Suom Lääkäril 2026;81:e46957, www.laakarilehti.fi/e46957

Masennus nuorten aikuisten työkyvyttömyyseläkkeiden yleisin syy

Alle 30-vuotiaiden eläkkeistä 85 prosenttia alkoi mielenterveyden häiriöiden perusteella ja 15 prosenttia somaattisista syistä.

Kansan liikkumattomuus uhkaa kaataa yhteiskunnan polvilleen, arvioi terveysliikunnan asiantuntija: "Työurat uhattuina"

Suomala vuositt?

Ekologi viimeisessä kirjassaan: Allergiat, astma ja monet sairaudet yleistyvät, koska suomalaiset eivät ole kosketuksissa monimuotoiseen luontoon

Luonto on lääke moneen vaivaan

Tutkitusti

- Helppo pääsy luontoon *suojaa masennukselta* ja lievittää stressiä.
- Lähiviheralueet *vähentävät 2 tyypin diabeteksen riskiä* ja näyttävät suojaavan ylipainolta.
- Luonto *houkuttelee liikkumaan* enemmän, mikä edistää fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä.
- Säännöllinen kontakti luonnon hyviin mikrobeihin näyttää *vahvistavan immuunijärjestelmäämme*, mikä voi ehkäistä immuunivälitteisiä sairauksia.
- Muistisairailla ikäihmisillä ulkoilu ja kosketus luontoon voi lievittää oireita.
- Lähiluonto *ehkäisee helteiden aiheuttamia terveyshaittoja*.

Lähiluonto vahvistaa mielenterveyttä

- Tanskassa vihreä lapsuuskodin ympäristö pienensi sairastumisen riskiä 12:een 18:sta tutkitusta psykiatrisesta sairaudesta/häiriöstä (Engeman ym. 2020).
- Vastaavia tuloksia on skitsofrenian ja ADHD:n osalta.
- Lähiluonto korostuu sairastumisriskin pienueminessä (Engeman ym. 2018, Thygesen ym. 2020).
-> päiväkotien, koulujen ja kodin lähiympäristöjen merkitys.

Luonnon terveystyöillä on iso taloudellinen merkitys

7

2,5 mrd €

**Luonnon terveystyöiden
koko potentiaali vuodessa,
arvio suuruusluokasta**

**140–
233
milj.€**

**Heti laskettavissa oleva
työ uusien masennus- ja
diabetes II -tapausten ja
astman lääkekulujen
osalta**

SITRA

Hyödynnämmekö luonnon terveystyötyjä?

Terveystä luonnosta

Luonto lisää tutkitusti terveyttä ja hyvinvointia. Otetaan luonnon terveyshyödyt käyttöön kunnissa, sote-sektorilla, työpaikoilla ja meidän jokaisen arjessa.

Terveystä luonnosta -ohjelma on käynnissä

Terveystä luonnosta -ohjelman tavoitteena on parantaa ihmisten hyvinvointia ja terveyttä lisäämällä luonnon terveyshyötyjä elämäämme. Tutustu luonnon terveyshyötyihin ja tule mukaan ohjelman työhön.

Luonto on lääke moneen vaivaan

Tiesitkö, että helppo pääsy luontoon suojaa muun muassa masennukselta, houkuttaa liikkumaan ja gittaa ohikäisemmään

Mikä on Terveyttä luonnosta -ohjelma?

Tavoite: Lisätä terveyttä, hyvinvointia ja työkykyä & vähentää kroonisia kansansairauksia luontoaltistusta vahvistamalla.

Indikaattorisairaudet: masennus, diabetes II, astma, lihavuus ja lapsilla myös diabetes I

Miten? Tuodaan luonnon terveyshyödyt kiinteämmäksi osaksi ihmisten arkea ja sotesektorin toimintaa.

Painopisteet: Toimet kunnissa, sosiaali- ja terveyssektorilla, työpaikoilla ja ihmisten parissa sekä viestintä.

Kohderyhmät: Lapset, nuoret, työkäiset ja ikäihmiset.

Tietävästi maailman ensimmäinen kansallinen luontoterveysohjelma!

Terveyttä luonnosta -ohjelma

Ylätavoite

Terveys ja hyvinvointi on lisääntynyt ja kansansairaudet ovat vähentyneet luontoaltistusta vahvistamalla

Muut tavoitteet

Tietoisuus ja ymmärrys luonnon terveyshyödyistä on kasvanut yhteiskunnassa

Luonnon terveyshyödyt on tuotu mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon koulutuksiin, suosituksiin ja toimintaan

Ihmisten mahdollisuudet altistua luonnolle arjessaan ovat parantuneet

Luonnon terveyshyödyt on huomioitu maankäytön ja lähiympäristön suunnittelussa ja kunnossapidossa

Luonnossa vietetty aika ja luonnossa liikkuminen ovat lisääntyneet

Työpaketit

Kansalaisviestintä

Sote-sektorin luontoterveystyö

Työelämätoimijoiden luontoterveystyö

Kuntien luontoterveystyö

Järjestöjen ja muiden toimijoiden luontoterveystyö

Koordinaatio

Toimenpiteet

Hanketoteuttajat

Sidosryhmät

Mitä ohjelmassa tehdään?

Ohjelmassa muun muassa

- Tuetaan kuntia luonnon terveyshyötyjen ottamisessa käyttöön (koulutuksia, oppaita, rahoitusmahdollisuuksia).
- Autetaan työnantajia luonnon terveyshyötyjen valjastamisessa käyttöön.
- Tehdään terveydenhuollon suosituksia, koulutetaan ammattilaisia ja luodaan käytäntöjä, joilla luonnon terveyshyödyt voidaan tuoda osaksi terveydenhuollon arkea.
- Vahvistetaan järjestöjen luontoterveystyötä.
- Lisätään tietoisuutta luonnon terveyshyödyistä.

Käynnissä on pilotteja, joissa luonnon terveyshyötyjä tuodaan ikäihmisten ympärivuorokautiseen hoivaan, työikäisten elintapaohjaukseen, neuvoloiden perheille antamaan ohjaukseen sekä koulujen ja päiväkotien arkeen.

Terveyttä luonnosta -ohjelmaa ovat valmistelleet ja toteuttavat muun muassa

- THL
- Sitra
- LUKE
- SYKE
- Työterveyslaitos
- Allergia-, iho- ja astmaliitto
- Filha ry
- MIELI ry
- Ikäinstituutti
- Hengitysliitto
- Metsähallituksen luontopalvelut
- Kuntaliitto
- Duodecim
- Terveystalo
- Vantaan kaupunki
- Luontoterveyden asiantuntijalääkärit Tari Haahtela ja Hanna Haveri

Terveyttä luonnosta -teemavuosi 2027

- Kutsuu kuntia, työnantajia ja muita toimijoita tekemään vaikuttavia tekoja luonnon terveyshyötyjen ottamiseksi käyttöön.
- Kokoo järjestöjen ja muiden kansanterveystoimijoiden työtä ja tapahtumia.
- Kannustaa kaikkia ulos luontoon.

Luonnon terveyshyödyt käyttöön kunnissa -rahoitushaku

Millaisia hankkeita haemme?

- Hankkeita, jotka edistävät luonnon myönteisten terveysvaikutusten ottamista käyttöön kunnissa
- Käytännössä hankkeissa voidaan esimerkiksi:
 - edistää uusia, luonnon terveyshyödyt huomioivia käytäntöjä ja toimintamalleja maankäytön ja lähiympäristön suunnittelussa ja kunnossapidossa
 - edistää uusia käytäntöjä ja toimintamalleja, joilla luonnon myönteisiä terveysvaikutuksia voidaan lisätä päiväkodeissa, kouluissa ja hoivaympäristöissä
- Hankkeissa voidaan levittää luonnon myönteisiä terveysvaikutuksia lisääviä, olemassa olevia toimia ja parhaita käytäntöjä tai
- Kehittää uusia, skaalautuvia toimintatapoja, joilla luonnon terveyshyödyt otetaan käyttöön osana kunnan pysyvää toimintaa
- Konkreettiset toimenpiteet sekä selkeä ja realistinen suunnitelma tulosten juurruttamisesta osaksi kunnan pysyvää toimintaa myös rahoituskauden jälkeen
 - Valmiutta jakaa hankkeessa syntyneitä kokemuksia, oppeja ja aineistoa avoimesti muille

Millaisia hankkeita emme hae?

Emme myönnä rahoitusta hankkeille, joissa:

- tehdään yhden toimijan toteuttamia yksittäisiä hankkeita, kokeiluja tai viestintäkampanjoita, joilla ei ole uskottavia edellytyksiä vakiinnuttaa toimintaansa tai levitä laajemmalle
- ei ole selkeää kytkentää luonnon myönteisiin terveysvaikutuksiin.

Rahoituksen määrä ja jakautuminen

- Rahoitushaussa jaossa yhteensä noin 500 000 euroa
- Yhdelle hankkeelle voi hakea enintään 150 000 euron rahoitusta
 - Rahoitettavaksi valittavat hankkeet voivat olla budjetiltaan myös huomattavasti pienempiä
- Jos Sitra ei saa kriteerit täyttäviä rahoitushakemuksia, rahoitus voidaan jättää jakamatta
- Emme edellytä hakijoilta omarahoitusosuutta, mutta sellainen voidaan katsoa hakijan eduksi
 - Omarahoituksella tarkoitetaan sitä osaa hankkeen kustannuksista, jota vastaan rahoituksen hakija ei saa ulkopuolista rahoitusta.
- Hakijalla voi olla rahoitusta myös muista lähteistä

Hankkeen kustannusarvion laatiminen ja kustannusten raportointi

- Hankkeen kustannusarvioon lasketaan mukaan kaikki hankkeesta sen toteuttajalle syntyvät kustannukset. Esim: palkkakulut, hankinnat, matkustus ym.
- Välilliset kustannukset, eli henkilösivukulut ja mahdolliset yleiskulut, kohdistetaan hankkeelle prosenttiosuuksina noudattaen hakijan organisaatiossa yleisesti käytettäviä periaatteita. Prosenttiosuudet kirjataan hankkeen kustannusarvioon.
- Mahdollinen omarahoitus ja/tai muu rahoitus hankkeelle merkitään rahoitussuunnitelmaan.
- Hankkeen kustannuksia tulee seurata rahoituksen saajan kirjanpidossa erillisenä. Työajanseuranta on osa hankkeen kirjanpitoaineistoa.
- Hankkeen kokonaiskustannukset raportoidaan hankkeen toteuduttua Sitralle. Raportoitavien kustannusten tulee olla todellisia, eli rahoituksen saajan kirjanpitoon kirjattuja hankkeelle kohdistettuja kustannuksia.
- **Ks. Tarkemmin: Sitran rahoituksen yleiset ehdot**

Kuka voi hakea rahoitusta?

- Rahoituksen **päähakijana** tulee olla **kunta**
 - Sama hakija voi jättää useamman hakemuksen
- Kunta voi hakea rahoitusta yksin, yhdessä toisten kuntien tai muiden organisaatioiden kanssa (konsortio)
 - Konsortion jäsenenä pidetään rahoitushaussa vain niitä, jotka hakevat Sitralta rahoitusta – ei siis mahdollisia muita hankkeen toteuttamiseen osallistuvia yhteistyökumppaneita
 - Konsortion jäsenet hakevat rahoitusta yhteisellä hakemuksella, mutta Sitra tekee erillisen rahoituspäätöksen ja rahoitus sopimuksen kunkin rahoitusta hakevan organisaation kanssa. Jokainen konsortion jäsen laatii kustannusarvion ja raportoi kulut omalta osaltaan.
 - Rahoituksen saaja ei saa välittää rahoitusta eteenpäin muille organisaatioille
- Jokaisen rahoituksen hakijan on oltava oikeushenkilö eli rekisteröity organisaatio, jolla on y-tunnus
- Yksityishenkilöt eivät voi osallistua rahoitushakuun, tämä koskee myös yksityisiä elinkeinoharjoittajia eli ns. toiminimiyrittäjiä

Missä ja miten voi hakea?

- Rahoitusta haetaan täyttämällä ja lähettämällä [hakulomake Sitran sähköisessä asiointipalvelussa](#)
- [Tarkemmat ohjeet](#) hakemuksen laatimiseksi löytyvät asiointipalvelusta
- Asiointipalveluun ladataan hankesuunnitelma ja syötetään hankkeen kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma
 - Näiden laatimista ohjaavat Sitran rahoituksen yleiset ehdot
- Vain sähköisen asiointipalvelun kautta hakuaikana jätetyt hakemukset huomioidaan rahoitushaussa
- Hakemus liitteineen tulee toimittaa Sitraan sähköisen asiointipalvelun kautta suomeksi
- Hakija saa täydentää hakemustaan ennen hakuajan päättymistä
- Hakemukset tulee jättää viimeistään **17.8.2026 klo 12.00.**

Dokumentit, joihin hakijan kannattaa perehtyä

- [Rahoitussopimus pohja](#)
- [Rahoituksen yleiset ehdot](#)
- [Hankesuunnitelmapohja](#)

Suosittelimme myös tutustumaan seuraaviin tausta-aineistoihin:

- Sitran työpaperi: [Terveyttä, hyvinvointia ja kustannussäästöjä luonnosta.](#)
- THL:n Raportti 1/2026: [Terveyttä luonnosta -ohjelma \(2026-2035\)](#)
- Luken ja THL:n selvitys: [Luontoympäristön terveysvaikutukset ja niiden taloudellinen merkitys.](#)

Rahoituksen myöntämisen edellytykset

- Hakuilmoituksen mukaisen rahoitushakemuksen toimittaminen liitteineen 17.8. klo 12.00 mennessä Sitran sähköiseen asiointipalveluun
- Sitran rahoituksen yleisten ehtojen ja rahoitussopimuksen hyväksyminen
 - Tutustu em. dokumentteihin hakusivulla!
- Ennen kuin rahoitus voidaan maksaa, tehdään ja allekirjoitetaan rahoituksensaajan ja Sitran välinen rahoitussopimus
- Rahoitushaun ja myönteisen rahoituspäätöksen perusteella myönnettävällä rahoituksella voidaan kattaa ainoastaan kustannuksia, jotka noudattavat Sitran rahoituksen yleisiä ehtoja
- Sitra ei korvaa hakijalle hakemisesta aiheutuneita kuluja
- Sitra toimii rahoittajana
 - Hakemukset, joiden perusteella Sitra ostaisi tai hankkisi palveluita, hylätään

Yleiset valintakriteerit

- Arvioinnin ensimmäisessä vaiheessa tarkistetaan yleiset kriteerit
 - Hakemus etenee jatkoon vain, jos kaikki kolme yleistä kriteeriä täyttyvät
 - Yleisiä valintakriteereitä arvioidaan asteikolla: Kyllä/Ei
1. Hakukelpoisuus. Hakija/hakijat täyttää haun hakukelpoisuusehdot.
 2. Selkeä omistajuus. Hankkeelle on nimetty omistaja/omistajat (esimerkiksi hallinnollinen yksikkö).
 3. Vaikuttavuuden kohdentuminen. Hankkeen tavoiteltu vaikuttavuus kohdistuu perustellusti luonnon myönteisten terveyshyötyjen juurruttamiseen kunnan toimintaan.

Hankkeen laadulliset arviointikriteerit (1/2)

A. Vaikuttavuus (0–5 pistettä)

- Hankkeessa on tunnistettu selkeä ratkaisu/toimintamalli/toimi, jolla luonnon myönteisiä terveyshyötyjä voidaan vakiinnuttaa käyttöön kunnassa/kunnissa.
- Suunnitelmassa on kuvattu konkreettiset ja uskottavat toimet, joilla tavoiteltu vaikutus saavutetaan.

B. Toteuttamiskelpoisuus ja osaaminen (0–5 pistettä)

- Hanke on realistinen suhteessa Sitran rahoitusosuuteen ja hakijan omiin resursseihin
- Hakijalla (ja mahdollisilla kumppaneilla) on hankkeen toteuttamiseen riittävä osaaminen, henkilöstö ja yhteistyöverkostot.

Hankkeen laadulliset arviointikriteerit (2/2)

C. Omistajuus ja jatkuvuus (0–5 pistettä)

- Hakija on sitoutunut hankkeen tulosten käyttöönottoon ja hyödyntämiseen omassa toiminnassaan.
- Hakemuksessa on määritelty selkeästi ja realistisesti, miten ratkaisu/toimintamalli/toimi saadaan osaksi kunnan/kuntien normaalia toimintaa rahoituskauden jälkeen.

D. Hyödynnettävyys ja levitettävyys (0–5 pistettä)

- Kunnalla on valmius hyödyntää hankkeen tuloksia laajasti omassa toiminnassaan.
 - Ratkaisu/toimintamalli on skaalattavissa myös muihin kuntiin muihin kuntiin ja hankkeessa on varattu riittävä työpanos tulosten levittämiseen.
 - Valinnassa voidaan myös huomioida hankkeiden muodostaman kokonaisuuden moninaisuus esimerkiksi hankkeiden sisällön tai maantieteellisen jakauman osalta
- 26 - Mahdollinen omarahoitusosuus voidaan katsoa hakijan eduksi

Miten valinta etenee (1/2)?

- Haun päätyttyä hakemukset arvioidaan. Yleiset valintakriteerit täyttäneille hakemuksille lasketaan kokonaispistemäärä summaamalla kaikkien kriteereiden pisteet.
- Korkeimman kokonaispistemäärän saaneita hakijoita voidaan kutsua tarkentaviin Teams-haastatteluihin (vkot 43 ja 44)
- Haastatteluun kutsuttavien määrä arvioidaan hakemusten pisteytyksen jälkeen
- Sitra ilmoittaa haastatteluvaiheeseen eteneville hakijoille sähköpostitse 23.10. klo 16.00 mennessä
- Lopullinen rahoituspäätös perustuu kokonaisharkintaan, joka tehdään hakemuksen sekä mahdollisen haastattelun yhteisarvion perusteella

Miten valinta etenee (2/2)?

- Sopimusneuvotteluihin eteneville hankkeille ilmoitetaan rahoitussopimusneuvottelujen aloittamisesta viimeistään 20.11.2026
- Sopimusneuvottelut 11-12/2026
- Rahoituspäätösten ja –sopimusten teko rahoituksen saajien kanssa 12/26-1/27
- Niille, jotka eivät etene sopimusneuvotteluun tulee sähköpostilla tieto asiasta sekä kielteinen rahoituspäätös
- Valinnat tekevät Sitran asiantuntijat, Sitra voi käyttää hakemusten arvioinnin tukena myös organisaation ulkopuolisia asiantuntijoita
- Sitra varaa oikeuden kysyä lisätietoa sähköpostitse ja ehdottaa hakijalle arviointiprosessin aikana hankkeen muokkaamista
- Sitran rahoituspäätöksistä ei ole valitusoikeutta

Hankeaika

- Rahoitettavien hankkeiden toteutus lähtökohtaisesti aikavälillä 1.1.-31.12.2027
 - Hankkeiden maksimikesto 12 kk, voivat olla myös lyhyempiä
- Jokaiselle rahoitetulle hankkeelle nimetään yhdessä hankkeen toteutumista seuraava ohjausryhmä, jossa myös Sitran edustaja
- Sitra järjestää rahoitetuille hankkeille kaksi yhteistä tapaamista (aikataulut alustavia, pidätämme oikeuden mahdollisiin muutoksiin):
 - 3.2.2027: Hankkeiden käynnistystilaisuus (hybriditilaisuus, Helsinki)
 - loka/marraskuu 2027: Opit ja jatko -tilaisuus (hybriditilaisuus, Helsinki)
- Jokaisesta rahoitettavasta hankkeesta vähintään yksi toteuttajatiimin edustaja osallistuu tapaamisiin
- Hakijat voivat sisällyttää näiden tapaamisten matkakustannukset hankkeen kustannusarvioon

Tärkeitä päivämääriä

- 22.5. klo 12.00 hakuun liittyvät kysymykset tulee olla lähetettynä Sitralle (sähköisen asiointipalvelun kautta)
- 26.5. Sitra julkaisee viimeiset vastaukset hakijoiden esittämiin kysymyksiin nettisivuillaan
- 17.8. klo 12.00 mennessä rahoitushakemusten jättö Sitran asiointipalvelussa
- 23.10. Sitra ilmoittaa valinnat haastatteluvaiheeseen etenevistä hakijoista
- 25.10.-6.11. mahdolliset Teams-haastattelut
- 20.11. mennessä Sitra ilmoittaa sopimusneuvotteluihin eteneville
- Marras-joulussa sopimusneuvottelut
- Joulutammikuu Sitra tekee sopimukset rahoitustensaajien kanssa ja lähettää tiedoksi rahoituspäätökset
- Vuoden 2027 aikana rahoitettavien hankkeiden toteutus

Kiitos osallistumisesta

- Julkaisemme kysymykset vastauksineen mahdollisimman pian, viimeistään 26.5. rahoitushaun sivulla
- [Rahoitushaku: Luonnon terveyshyödyt käyttöön kunnissa - Sitra](#)

**TEKOJA
TULEVAI-
SUUDELLE**